

A Pécsi Ítéltábla a Nagyné dr. Lukács Anna ügyvéd (címe) által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Kustra Kármén jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen személyiségi jogsértés megállapítása és jogkövetkezményei alkalmazása iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2016. december 13. napján kelt 15.P.20.680/2014/36. számú ítélete ellen a felperes által 38. sorszámon előterjesztett és 41. sorszámon kiegészített, az alperes által 39. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi az alperesnek elsőfokú perköltségben való marasztalását, és kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 52.500 (ötvenkettőezer-ötszáz) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

A felperes által az államnak fizetendő le nem rótt kereseti eljárási illeték összegét 42.000 (negyvenkettőezer) forintra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állam javára - az illetékes állami adóhatóság felhívására - 56.000 (ötvenhatezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az önkormányzati képviselő felperes ... Város Önkormányzatának 2010. október 29. napjára kitűzött képviselő-testületi ülésén **N I** társaságában jelent meg. **N I** az önkormányzati rendezvényeken többször demonstrációt tartott, a városi ünnepeken véleményének rendszeresen füttyszóval, bekiabálással adott hangot.

2010. október 29. napján az ülésterembe tartó felperes az őt megállító biztonsági őrt arról tájékoztatta, hogy a társaságában lévő **N I** a képviselő-testületi ülésen mint a szaktanácsadója kíván részt venni, és a biztonsági őrről **N I-re** vonatkozó tiltása ellenére az ülésteremben mindketten helyet foglaltak. A biztonsági őrről **Sz J** polgármester utasítására felszólította **N I-t** az ülésterem elhagyására. A felperes és a biztonsági őrről között szóváltás alakult ki, a rendőrséget mindkét fél értesítette. **N I** az ülésterembe érkező képviselők részére „Nyílt levél a ... képviselőkhez” című szórólapot adott át, azokat az asztalokon, székeken elhelyezte, két ízben pedig „Szabadságot **Bnak!**” felkiáltással élt.

A helyszínre érkező rendőr felszólította N I-t a távozásra. A felperes a rendőrrel közölte, hogy N I az ő szakértője, és ha vele bármi történik, azzal a képviselői munkáját akadályozzák. Az intézkedő rendőr tájékoztatta arról, hogy az intézkedést végre fogja hajtani, amire a felperes úgy nyilatkozott, hogy erre csak akkor kerülhet sor, ha őt is elvezetik. A felperes ekkor a nála lévő gyorskötözőt elővette, és N Ivel összebilincselte magát. Az intézkedő rendőr közölte N Ivel, hogy elő fogja állítani, felhívta a felperest, hogy vegye le a kezéről a bilincset, amivel összeláncolta magát N Ivel. A felperes azonban több ízben kijelentette, hogy nem veszi le a bilincset, és elutasította azt a kérést is, hogy mindketten hagyják el az ülés helyszínét.

Az ülésteremben megjelenő polgármester felszólítása, hogy N I távozzon, a felperes foglaljon helyet, eredménytelen maradt. Miután a felperes és N I erre nem voltak hajlandóak, a polgármester a rendőrség intézkedését kérte N I eltávolítása érdekében. Többszöri figyelmeztetést követően a polgármester a felperes rendbírságolására tett javaslatot, amelyet a képviselő-testület két alkalommal is megszavazott. A polgármester és a felperes között vita alakult ki arról, hogy ilyen körülmények között a képviselő-testületi ülést meg lehet-e tartani.

A helyszínre érkező rendőrkapitány előállításra vonatkozó parancsára a rendőrök többszöri előzetes figyelmeztetést követően, minimális testi kényszert alkalmazva N I-t és a felperest az ülésteremből kivezették, a folyosón a gyorskötözőt a kezükről levágták, és mindkettőjüket megbilincseltek. A felperest az önkormányzat épületéből a ...i Rendőrkapitányság épületébe vitték. A felperes jelezte, hogy a kezén lévő (felületes 3 mm-es) sérülés és mellkasi fájdalmai miatt orvosi ellátásra szorul. Szolgálati gépkocsival, bilincsben átszállították a városi kórházba, ahol bilincsben várakozott az ellátásra. A felperessel szemben a bilincset, mint kényszerítő eszközt 9:20 órától 13:10 óráig alkalmazták.

A felperes a vele szemben foganatosított rendőri intézkedések során elkövetett törvénysértések miatt panasszal fordult a ...i Rendőrkapitánysághoz, majd az Országos Rendőr-főkapitánysághoz, elutasítást követően a Független Rendőrségi Panasztestülethez (FRP). Az FRP 63/2011. (III. 16.) számú állásfoglalása szerint alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor. Erre is figyelemmel az Országos Rendőr-főkapitányság a felperes által benyújtott panasz tárgyában hozott határozatát visszavonta, és a rendőri intézkedés elleni panasznak helyt adott.

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes intézkedéseivel megsértette az emberi méltósághoz, testi épséghez, lelki egészséghez és a személyi szabadsághoz, továbbá a jóhírnévhez és a becsülethez fűződő személyiségi jogait, valamint kérte, hogy a bíróság e jogsértések okán nem vagyoni kártérítés címén kötelezze az alperest 700.000 forint, valamint annak 2010. október 29. napjától számított törvényes kamatai megfizetésére.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a 2010. október 29. napján tartott ... Város önkormányzati képviselő-testületi ülés során a felperessel szemben az ülésteremből való kivezetést követően az előállítása során foganatosított bilincseléssel, mint kényszerítő eszköz alkalmazásával megsértette a felperes emberi méltósághoz, testi épséghez, lelki egészséghez és személyi szabadsághoz, továbbá a jóhírnévhez és a becsülethez fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy nem vagyoni kártérítés címén fizessen meg a felperesnek 450.000 forintot, és annak 2010. október 29. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, valamint 138.180 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és a felperest 15.120 forint állam által előlegezett részilleték megfizetésére kötelezte.

Ítéletének indokolásában azt állapította meg, hogy rendbontó magatartás hiányában az önkormányzat jogszerűtlenül kívánta megakadályozni **N I** ülésterembe való bejutását. A felperes és társa által kifejtett magatartás elsősorban az összekötözéstől kezdődően vált jogsértővé, melynek okán az ülésteremből történő eltávolításukra irányuló alperesi intézkedéseknek megvolt mind a ténybeli, mind a jogi alapja.

Az elsőfokú bíróság a perbeli időszakban hatályban volt, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LX. törvény (továbbiakban Ötv.) 12.§ (1)-(3) bekezdéseire, 35.§ (1)-(2) bekezdésére, 38.§ (1) bekezdésére, valamint ... Város Önkormányzatának az önkormányzat és szervei szervezeti működési szabályzatáról szóló, perbeli időszakban hatályos 23/1998. (XI. 20.) rendeletének 12.§ (1) bekezdésére és 21.§-ára figyelemmel megállapította, hogy a képviselő-testületi ülések lebonyolítása, vezetése és a rend fenntartása a polgármester feladata, a résztvevő hallgatóság tagjának tudomásul kell vennie, hogy az ülés rendjének megzavarása esetén az üléstermet el kell hagynia, és amennyiben erre nem hajlandó, el is távolíthatják az ülésről. **N I** jogellenes magatartásának pszichikai és fizikai támogatása miatt a polgármester a felperessel szemben is jogosult volt megtenni a rend fenntartása érdekében a szükséges intézkedéseket, különösen, hogy a felperes és **N I** összekötözve a számukra biztosított hely elfoglalására képtelenné váltak. A felperesnek és **N Inek** az a magatartása, hogy a kezüket gyorskötözővel egymáshoz kötötték, alkalmas volt arra, hogy a jelenlévőkben megütközést, megbotránkozást keltsen, és az önkormányzat működési rendjét megzavarja. A felperesnek és **N Inek** e magatartásukra tekintettel számolniuk kellett a rendőrségi intézkedéssel, mint magatartásuk törvényes, okszerű következményével is.

A bizonyítékokat egyenként és összességében vizsgálva arra a következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, hogy a felperes és **N I** előzetesen készültek a rendzavaró magatartásra, amely alkalmas volt arra, hogy a népképviselői szerv működésének rendjét megzavarja, az ott jelenlévő személyekben megbotránkozást, félelemérzetet keltsen. Tisztában kellett lenniük azzal, hogy magatartásukkal a perbeli időszakban hatályban volt, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 142.§ (1) bekezdés *b)* pontja és 142/A.§ szerinti szabálysértéseket, illetve egyéb bűncselekményeket (Btk. 179.§, 180.§) is megvalósíthatnak. Mivel a szabad véleménynyilvánítás jogával visszaéltek és e magatartásukkal többszöri felszólítás ellenére sem hagytak fel, a rendőrségi intézkedésnek ellenszegültek, ezért velük szemben az alperes tagjait a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban Rtv.) 13.§ (1) bekezdése alapján intézkedési kötelezettség terhelte. Ennek során a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban R.) 42.§ (1) bekezdése és a 43.§ (1) bekezdésének utolsó fordulata alapján az R. 59.§ (1) bekezdése szerinti testi kényszer alkalmazása miatt az előállításnak is helye lehetett, amelyről mérlegeléssel kellett döntenie a kialakult kaotikus helyzetben. Így önmagában az előállítás foganatosítása nem volt olyan kirívóan jogellenes magatartás, amely miatt a polgári perben marasztalásnak lenne helye az alperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor az előállítás végrehajtása során alkalmazott bilincselés, mint kényszerítő eszköz alkalmazását kirívóan jogellenes alperesi magatartásnak minősítette, mert az sem indokoltnak, sem arányosnak, sem okszerűnek nem volt tekinthető. Meglátása szerint arra is mód és lehetőség lett volna, hogy a felperest a **N I**-től való elválasztását követően az ülésterembe visszaengedjék. Ezzel szemben a 9:20 órától 13:10 óráig tartó indokolatlan megbilincseléssel összefüggő nyilvános megszégyenülés, valamint pszichés és fizikai megterhelés okán a felperesnek több személyiségi joga is sérült.

Az elsőfokú bíróság így a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 84.§ (1) bekezdés *a)* pontja alapján megállapította a felperes személyiségi jogainak megsértését, és indokoltnak találta az 1959. évi Ptk. 84.§ (1) bekezdés *e)* pontja alapján szubjektív jogkövetkezmény alkalmazását is. A nem vagyoni kártérítés összegének megállapításánál figyelembe vette, hogy a bilincselés csaknem négy óráig elhúzódott, a város főterén keresztül vezették el a rendőrök a felperest, a kórházban őt a betegek és a kórházi dolgozók láthatták megbilincselve. Értékelte ugyanakkor azt is, hogy a felperesnek tisztában kellett lennie a magatartása miatti rendőri intézkedés lehetőségével. Minderre figyelemmel 450.000 forint nem vagyoni kártérítést látott indokoltnak és szükségesnek a felperest ért hátrányok kompenzálására.

Az elsőfokú ítélet ellen mindkét peres fél fellebbezett.

A felperes fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és az alperest kötelezze további 250.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére, mellőzze a részilletékben való marasztalását, és kötelezze az alperest a perköltségek megfizetésére.

Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság tévesen következtetett arra, hogy bármely magatartása az előállítást indokolta volna. Az elsőfokú ítélet téves ténymegállapításokat tartalmaz, mivel **N I-t** korábban testületi ülésről nem távolították el, a polgármesternek ugyan volt ilyen szándéka, de a rendőrség nem intézkedett. Az ülésterembe való belépését senki nem tiltotta, a biztonsági őr azt követően hívta fel **N I-t** a távozásra, hogy **N I** teljesen jogszerűen lépett az ülésterembe. Mivel a képviselőtestület ülése nyilvános, nem volt indok arra, hogy a polgármester **N I-t** eltávolíttassa a teremből, így a helyszínen megjelent rendőröknek sem volt jogszabályi indokuk az intézkedésre. A kérdéses időpontban a képviselőtestületi ülés még nem kezdődött meg, így annak rendjét sem zavarhatták meg. A képviselő-testületi ülést megnyitni és megkezdeni nem lehet, amíg ott rendőri intézkedés folyik, különös tekintettel arra, hogy az intézkedést kérő maga a polgármester volt.

Hangsúlyozta fellebbezésében a felperes, hogy a rendőri intézkedéseket megalapozó szabálysértés minimális gyanúja sem állt fenn. Az Rtv. 33.§ (2) bekezdése határozza meg az előállítás mérlegelhető indokait, amelyek esetében nem valósultak meg. Az a szándék, hogy **N I** jelenlétét kívánta elérni, érthető törekvés volt részéről, amivel a képviselő-testületi ülést nem akadályozta. Az összekötözés jogsértő magatartáskénti minősítését is vitatta, mivel az a jogsértő polgármesteri cselekedetre adott reakció volt. **N I** a hallgatóság számára kijelölt ülőhelyet nem tudta volna elfoglalni, mert a polgármester mindenképpen el kívánta távolíttatni. Megfelelő rendőri intézkedés esetén felszólították volna a polgármestert az ülés nyilvánosságának biztosítására, és **N I** helyet foglalhatott volna a hallgatóság soraiban.

Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a kereset teljes elutasítására, a felperes perköltségben történő marasztalására irányult. Fellebbezését azzal indokolta, hogy a felperes bizonyíthatóan zavaró, ellenszegülő magatartást tanúsított, a rendőri intézkedést akadályozta, ezért indokolt és jogszerű volt vele szemben az intézkedés, majd pedig a bilincs, mint kényszerítő eszköz alkalmazása. Az Rtv. 19.§-a szerint a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőri utasításnak engedelmeskedni. Az intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség kétséget kizáróan mérlegelés nélkül megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén a törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók. A felperest több alkalommal felszólították, hogy ne akadályozza a jogszerű intézkedést, oldja el a gyorskötözőt, aminek nem tett eleget, így az Rtv. 33.§ (2) bekezdés *f)* pontja alapján jogszerűen került sor az előállításra.

Az alperesi fellebbezésben foglaltak szerint a felperes azzal, hogy magát **N Ivel** összekötözte, az intézkedéssel szemben aktívan ellenállt, esetében alappal merült fel az intézkedéssel szembeni engedetlenség gyanúja, így az Rtv. 48.§ d) pontja alapján az ellenszegülés megtörése érdekében indokolt volt a bilincs alkalmazása, ami az Rtv. 15.§-ban foglalt arányosság követelményének is megfelelt. A intézkedés jogszerűsége okán az alperes a felperes személyiségi jogait nem sértette meg. A felperes jóhírnevének megsértésére történt hivatkozás kapcsán kiemelte, hogy az eset nyilvánosságra kerülését nem az alperes idézte elő, az ügygel összefüggésben semmilyen nyilatkozatot nem tett.

A peres felek fellebbezési ellenkérelme az ellenérdekű fél fellebbezésével érintett részében az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felperes fellebbezése nem alapos, az alperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a perben releváns kérdésekben helyesen állapította meg, az így megállapított tényállásból levont jogi következtetéseivel azonban a másodfokú bíróság csak részben értett egyet.

A perbeli rendőri intézkedés **N I-t** és a felperest érintette. Ugyanezen intézkedés miatt személyhez fűződő jogai megsértésének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt **N I** a ... Törvényszék előtt 11.P.20.195/2012. számon pert indított, amely perben a ... Ítélet tábla Pf.VI.20.632/2012/8. számú jogerős ítéletét a Kúria Pfv.IV.21.435/2013/8. számú ítéletével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a keresetet teljes egészében elutasította. A felülvizsgálati határozat indokolása rámutatott arra, hogy **N I** a hallgatóság körében való részvétel fogalmán nyilvánvalóan kívül álló magatartást tanúsított. A rendezavarás megtörténtének kérdésében a korábbi ügyben hozott határozat tehát már állást foglalt, az ellenkező következtetésre okot adó körülmény pedig a perben nem merült fel.

A polgármester **N Inek** azt az aktivitását, hogy a hallgatóság szerepköréből kilépve a képviselő-testületi ülésteremben az ülés megkezdése előtt szórólapokat osztott, zavarónak és az ülés megkezdését akadályozónak minősítve **N I-t** az ülésterem elhagyására szólította fel, majd ennek eredménytelenségét követően a rendvédelmi szervek segítségét kérte. Ennek folytán a helyszínen jelenlévő rendőrt az Rtv. 13.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint az elsőfokú bíróság helyes megállapításának megfelelően intézkedési kötelezettség terhelte. A képviselő-testület ülésének megnyitása és vezetése ugyanis a polgármester feladata, az intézkedő rendőr pedig a felperes fellebbezésében foglaltakkal ellentétben nem mérlegelhette a felperes és **N I** magatartása alapján azt, hogy mennyiben, illetve milyen mértékben zavarják az ülés megkezdését.

A nem vitás tényállás szerint a felperes **N I** eljárását támogatva, vele szándékegységben járt el, **N I** megjelenésének okáról valótlanul nyilatkozott, amikor az ülésteremben való jelenlétét szakértői minőségével magyarázta. **N I** nyilvánvalóan nem azért jelent meg az ülésen, hogy ott hallgatóságként jelen legyen; a gyorskötöző alkalmazásából következtethetően a felperes számolt ennek lehetséges következményeivel, felkészült **N I** eltávolításának megnehezítésére, egyúttal **N I** magatartásával való maradéktalan egyetértését képletesen is kifejezte. A felperes közreműködött abban, hogy **N I** a rendőri felszólításnak ne tegyen eleget, a rendőri eljárás akadályozása érdekében magát **N Ivel** összekötözte, amellyel azon túlmenően, hogy a jelenlévőkben nyilvánvalóan megbotráncokozást keltett, az intézkedéssel szemben aktív ellenállást tanúsított. Alappal merült fel ezért a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértésének gyanúja, amely a felperes

által tanúsított magatartásra tekintettel az Rtv. 33.§ (2) bekezdés f) pontja alapján az előállítást, míg a 48.§ d) pontja alapján a bilincs alkalmazását megalapozta. Miután a felperes magatartása arra utalt, hogy tudatosan készült a rendőri intézkedésnek történő ellenszegülésre, és amellet többszöri felszólítás ellenére is következetesen kitartott, az alkalmazott kényszerintézkedés az Rtv. 15.§-ában előírt arányosság követelményének is megfelelő volt.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy az előállítás során alkalmazott bilincselés jogellenes intézkedésnek minősült, melynek folytán a felperes 1959. évi Ptk. 76. és 78. §-ában védett személyiségi jogai sérültek. A jogsértés megállapíthatóságának hiányában pedig az 1959. évi Ptk. 84.§ (1) bekezdés a) és e) pontjai alapján igényelt objektív és szubjektív szankciók alkalmazására irányuló kereset alaptalan.

A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította.

A másodfokú bíróság döntése folytán a felperes pervesztes lett, fellebbezése sikertelen maradt, míg az alperes fellebbezése sikerre vezetett. Ezért a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a pernyertes alperes perköltségben történő marasztalását mellőzte, és a felperest a Pp. 67.§ (2) bekezdése folytán alkalmazandó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján számított alperesi együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján, a Pp. 78.§ (1) bekezdésére figyelemmel az elsőfokú eljárási illeték egésze, a saját és az alperesi fellebbezés után feljegyzett fellebbezési illeték is a pervesztes felperest terheli.

écs, 2017. szeptember 28.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró